

Liikenne- ja viestintäministeriölle

LVM/1996/13/2015

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi datan hyödyntämisestä liiketoiminnassa - massadatan ja mydatan strategiset linjaukset ja toimet

FK TUKEE EHDOTETTUA TOIMINTAMALLIA, MUTTA HALUAA TIETOJENVAIHDON TAPAHTUVAN VAPAAEHTOISUUDEN JA LIIKETOIMINNAN EHDOLLA

- **Finanssialan tavoitteena on edistää uutta kasvua ja siten edistää massadatan hyödyntämisen tuottamaa uutta liiketoimintaa**
- **Tietosuoja-asetuksen kansallisessa toimeenpanossa on otettava huomioon digitalisaatioon liittyvät kehitysmahdollisuudet**
- **Tietojen hyödyntämisen ja jakamisen tulee yksityissektorilla pohjautua liiketoiminnalliseen tarpeeseen tai vapaaehtoisuuteen**

1 FK tukee vahvasti massadatan käytön edistämistä

Päätösluonnoksen mukaan visio vuoteen 2020 on tehdä Suomesta vahva, innovatiivinen ja luotettava tietoympäristö dataan perustuvalla liiketoiminnalla. FK kannattaa periaatepäätöksen tämällyypisiä yleisiä tavoitteita. Digitalisaation kehittymistä on tuettava purkamalla lainsäädännön olemassa olevia esteitä ja luomalla digitalisaatioon kannustava, teknologianeutraali sääntely-ympäristö.

Massadatan käyttö tulee olemaan erittäin kiinnostava mahdollisuus myös finanssialalla. Se mahdollistaa jatkossa uudenlaisten, entistä monipuolisempien finanssipalveluiden ja – tuotteiden tarjoamisen asiakkaille. Finanssipalveluissa tarvitaan ja käytetään jo nyt paljon tietoa. Kuten päätösluonnoksessa todetaan, uusien palvelumallien kehittäminen edellyttää luotettavaa tietosuojaa. Finanssiala on kuitenkin erittäin huolestunut EU:ssa vastikään hyväksytyyn uuden tietosuoja-asetuksen asettamien pitkälle menevien rajoitteiden vaikutuksille digitalisaation kehitykselle. Asetus mm. asettaa tiukat edellytykset yritysten automaattisille tietojenkäsittelyprosesseille, jotka liittyvät massadatan käyttöön. Lisäksi tietosuoja-asetus lisää huomattavasti rekisterinpitäjien hallinnollista taakkaa. Kansallisessa toimeenpanossa tulisi huolehtia, että sääntely sallii jatkossa joustavasti digitalisaatioon liittyvän kehityksen.

2 Päätösehdotuksen linjauksia koskevat kommentit

2.1 Sääntely- ja datapolitiikka: Linjaus 1.1

2.1.1 Päätösluonnoksessa todetaan, että valtion tulisi kannustaa massadatan käsittelyyn liittyvien vakuutusratkaisuiden kehittämiseen.

FK toteaa, että vakuutusratkaisuiden kehittäminen on jätettävä markkinaehtoisena kehityksen ja kysynnän varaan.

2.1.2 Päätösluonnoksessa ehdotetaan, että toimiluvan varaisten toimintojen osalta edellytetään kriittisen datan jakamista.

FK toteaa, että toimiluvan alainen yritystoiminta ei voi olla edellytys tiedon jakamiselle ilman liiketaloudellista tai juridista pohjaa. Toimilupaedellytys on poikkeus pääsääntönä olevasta elinkeinovapaudesta. Vaatimus asettaisi toimiluvanvaraisen ja vapaan yksityisen yritystoiminnan perusteettomasti hyvin eriarvoiseen asemaan.

Lisäksi ehdotuksessa mainittu termi ”kriittinen data” on terminä hankalasti määriteltävissä ja subjektiivisesti ymmärrettävissä.

2.1.3 Päätösluonnoksessa ehdotetaan, että julkista tehtävää hoitavat yritykset veloitettaisiin jakamaan yleishyödyllistä tai yleisen edun kannalta hyödyllistä dataa.

FK vastustaa ehdotettua linjausta ja toteaa, että julkista tehtävää hoitavat yritykset (esim. lakisääteistä tapaturmavakuutusta hoitavat vakuutusyhtiöt) kilpailevat keräämällään tiedolla ja niiden analytiikalla. Yritysten omistaman tiedon jakaminen tulee perustua joko liiketoiminnalliseen tarpeeseen tai erikseen tarkoin määriteltyyn lainsäädäntöön. Jo nykyisen lainsäädännön perusteella tuotetaan runsaasti raportteja ja tilastotietoja mm. verohallinnolle, tilastokeskukselle ja tapaturmavakuutuskeskukselle, joten ylimääräisiä veloitteita tiedon jakamiselle ei tulisi säätää.

Yleishyödyllisyys tai yleinen etu ovat väljiä käsitteitä, minkä vuoksi tiedon jakamisveloitetta ei voi perustella tällaisilla vaatimuksilla. Julkista tehtävää tai yleishyödyllistä tehtävää hoitavat yksityiset yritykset rahoittavat itse toimintansa.

Salassa pidettävän, kuten pankki- tai vakuutussalaisuuden alaisen tiedon jakaminen edellyttää aina nimenomaista, tarkkarajaista ja perusteltua lainsäädäntöä, koska kyse on myös perustuslailla turvatun yksityiselämän ja yksityisyyden suojasta. Pankit ja vakuutusyhtiöt saavat palveluja tarjotessaan ja muita asioita käsitellessään asiakkaan taloudellista asemaa ja henkilökohtaisia oloja koskevia tietoja, joiden julkitulo saattaisi vaikeuttaa myös asiakkaan elinolosuhteita, ammatinharjoittamista ja liiketoimintaa. Asiakassuhteen lähtökohtana on, että esimerkiksi pankin asiakkaasta saamat tiedot ovat luottamuksellisia, jollei asiakas nimenomaan suojastaan luovu. Asiakkaiden on voitava luottaa siihen, että heitä koskevia tietoja ei anneta ulkopuolisille.

2.2 Sääntely ja datapolitiikka – linjaus 2.3

2.2.1 Linjauksessa ehdotetaan vastavuoroisuuden periaatteella jaettavaa julkista ja yksityistä dataa.

FK:n mielestä julkisen sektorin data tulee olla avoimesti käytettävissä kaikille toimijoille. Vastavuoroisuuden määrittely johtaa hankalaan tulkintaongelmaan siitä kuka on oikeutettavissa mihinkin tietoon. Lisäksi yritysten tulee voida itsenäisesti päättää omistamansa tiedon jatkokäytöstä liiketoiminnallisin perustein ja yritysten on voitava yleisten periaatteiden mukaan hyödyntää julkisten toimijoiden keräämää dataa.

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

Lea Mäntyniemi